

Artiklen har været bragt i Dragør Nyt den 24. november 1977

Af Ole Kure.

Ole Kure var søn af stationsforstander i Dragør, Jens Peter Kure.

Ventetid før en jernbanerejse

Her skal berettes om ventetiden for en jernbanerejse, som jeg skulle ud på i otte års alderen, og da jeg er født i 1914, må det altså have været i 1922.

Rejsen skulle foregå fra den pågældende banes ene endestation til den anden, altså en rejse hen over hele banens spornet, nemlig fra Dragør station til Amagerbro station - en strækning på godt 11 km.

Jeg vil her i indledningen også nævne, at min far var ansat på banen, og at vi havde vort hjem på førstesalen på Dragør jernbanestation.

Vi - det vil sige min mor og jeg - skulle med 12-toget, og jeg havde i god tid, forinden toget skulle gå, måttet iføre mig matrostrøjen og de korte bukser. Selvfølgelig havde jeg også vasket hænder og gnedet kluden rundt i ansigtet, men knæene havde jeg glemt. Så mor kostede mig ud til køkkenvasken igen, for som hun sagde: Københavnerne er så slemme til at se efter, om man har rene knæ.

Jeg går ned på perronen for at vente på toget. Skotter hen til signalmasten og konstaterer, at vingen ikke er hejst endnu, så det varer altså et stykke tid, inden toget kommer. Man går og er forkert i det pæne tøj og med de rene knæ. Ævh! Og hvad skal man så til København efter. Det er vel noget med tandlæge eller noget andet djævelskab. Havde jeg så endda haft en fløjte i den silkesnor, som jeg har om halsen, således som alle andre drenge har. Men min snor ender bare med en knude, der er stoppet ned i brystlommen. Jeg må ikke gå med fløjte, for så kunne jeg bruge den i utide, ja og hvilke konsekvenser kunne det ikke få, hvis jeg fløjtede, og lokomotivføreren troede, at det var afgang, og så toget kørte, før det skulle, ja, det kunne medføre min fars afsked fra banen, siger han. Sikkerhedsreglementet, ævh!! Tre-fire fiskere er mødt op for at hente orme-kasser fra Esbjerg, som skal komme med toget, sendt som il-gods. Ormene skal jo anvendes til kroge-agn, som skal sættes ud i aften. Det ved jeg alt om, for det har far fortalt mig.

Der ligger grusbunken, som man kunne lege lidt i, men så får man vel en farlig ballade, hvis man kommer til at grise sig til. Men jeg kunne jo gå ind i rejsegodsekspeditionen og se, om overportør Olsen eller portør Sørensen skulle være der. Ja, der sidder Olsen med det flot snoede overskæg. Han blader i Socialen, skotter til mig og siger: Nå Ole, du er så fin, så skal du vel til Byen og med sømandstrøje og det hele. - Inde fra selve kontoret, hvor den vagthavende assistent sidder, kan høres, at linietelefonen kalder Store Magleby station med de kendte tre korte klemte. Så er toget altså ved at gå fra Tømmerup station. Reglementet siger jo, at den ene station ikke må afsende toget, før den modtagende station har meldt klar bane. Ganske vist er det kun først på formiddagen, at der er risiko for, at to tog skulle mødes, idet godstoget da også kører, men som sagt: reglementet ...

- En mand banker på yderdøren. Olsen rejser sig og siger, at det er Peter Petersen. Olsen nærmest springer hen til døren for at åbne og tage imod Peter Petersen, der er ejer af Første-bondegård, og som er en mand, der har mange gøremål, der nødvendiggør rejser til Byen. Peter Petersen skal have sin cykel i garderobe, medens han er i Byen. Det koster 10 øre, hvilket er en kærkommen ekstra-skillig for portørerne. Olsen gør

honnør og hjælper med at få cyklen anbragt. Peter Petersen er en af de mægtigste og rigeste mænd i verden. Ingen tvivl om det. Mig giver han nu og da en femøre, og det ses da også på, at han bærer bowlerhat og en meget fin sort stok med sølvhåndtag. Han skal også med 12-toget, så der bliver altså andre rejsende end mor og mig.

Fra linietelefonen lyder et langt klemt og to korte. Så er det Store Magleby, der kalder Dragør. Assistenten tager telefonen og melder klar bane for modtagelse af toget. Lidt efter lyder assistentens stemme inde fra kontoret: Toget meldt. Og portør Olsen svarer: Klar bane. Assistenten: Sæt signal. - Jeg følger med Olsen ud for at hejse signalet eller vingen, som vi kalder den, og Olsen spørger, om jeg nu har fået så mange kræfter, at jeg kan hejse vingen. Jeg tager fat i håndtaget og prøver af hele min vægt at få vingen hejst, men det lykkes ikke. Olsen overtager, og så er vingen hejst, og vi ser begge op på kontrollampen, der nu lyser og angiver, at det fremskudte signal også er blevet tændt. Det fremskudte elektriske signal står jo helt oppe i udgravningen og viser grønt, når stationen er klar til at modtage toget. Nu kan toget trygt komme. Olsen stiller sig hen foran rejsegodsekspeditionen og afventer dets komme. Lidt efter ses røg oppe i udgravningen, og et øjeblik efter ses toget. Olsen melder ind til assistenten: Så er det der. - Assistenten ifører sig uniformsjakke og kasket, og han går ud for at tage mod toget. Det står i reglementet, at han skal. Og toget kommer langsomt frem til perronen.

Tre rejsende stiger ud. Det er de to fiskerkoner, som kommer tilbage efter at have solgt fisk på Gammel Strand, og så er der en fremmed mand, som ingen kender.

Jeg stiller mig hen ved lokomotivet AB 2, og jeg ser, at det er Klerke, der er fører, og Jansen, der er fyrbøder. De plejer at være flinke, så de spørger mig nok, om jeg vil køre med rundt. Selv må jeg ikke spørge, det har far indprentet mig. Lokomotivet skal jo nu spændes fra og rangeres om i den anden ende af toget. Klerke åbner lågen og siger: Hop ind. Jeg kravler op i lokomotivet. Der er meget, meget varmt deroppe. Der er mange, mange håndtag og mange, mange manometre. Olsen giver et lille pift i sin fløjte som tegn på, at han nu har fraspændt lokomotivet, og at vi så kan køre frem til drejeskiven. Det er jo en endestation, så lokomotivet skal drejes, så skorstenen vender den rette vej, når der skal køres ind mod København igen. Når vi er fremme ved drejeskiven, må fyrbøder Jansen af og hjælpe Olsen med at få lokomotivet drejet. Det foregår jo med håndkraft. Så er vi vendt, og skorstenen vender nu ind mod København. Klerke smiler til mig og siger: Det er vældig, så du er fin i dag, har du fødselsdag. Jeg svarer, at jeg bare skal til Byen med mor. - Vi lister os frem mod et sporskifte, og da vi har passeret dette, og Olsen har skiftet det, bakker vi hen til vandtårnet. Olsen stikker den kæmpestore vandslange i lokomotivets vandbeholder. Han åbner for hanen, og vandet fosser ned i beholderen. Hun skal have en ordentlig sjat i dag, siger Olsen, har du været på ørkenvandring med hende, siden hun slubrer sådan i sig. Nej, svarer Klerke, vi har såmænd bare været på den sædvanlige prærietur hen over Amager. - Omsider har den fået nok, og vi skal nu ud på det lange stræk gennem hele stationsarealet. På denne strækning plejer turens højdepunkt at ske. Og ganske rigtigt. Jansen slår skodderne til side for det frådende ildhav i lokomotivets indre. Han tager en lang ildrager og stanger ind i ilden, så den blusser yderligere op. Griber så den kæmpestore skovl og fylder kul ind, så ilden næsten ikke kan ses mere, lukker skodderne igen, tager et kæmpestort rødnet tørklæde frem fra lommen, tørrer sveden af ansigtet, så han bliver helt hvid, der hvor han har tørret sig. Vi er fremme ved det yderste sporskifte og skal nu bakke tilbage til togstammen igen, så maskinen kan blive forspændt i den anden ende af toget. Og på denne strækning sker det. En verden ramler i grus. Det satans sømandstøj - og den fandens fløjte, som ikke er der. Fyrbøder Jansen har

nemlig trukket i min fine silkesnor og står nu og griner ved synet af, at der kun er en knude i snorens ende. - Hva', siger han, har du ikke engang en fløjte, og du er søn af en jernbanemand. Jeg overvejer et øjeblik, om jeg skal sige, at jeg ikke må gå med fløjte for min far, for så kunne det være, at jeg kom til at fløjte i den, og så kunne toget måske komme til at køre for tidligt, og så ville far blive afskediget. Det bliver vist alt for svært at få forklaret. Så jeg siger usikkert noget om, at fløjten ligger oppe i skuffen, og at jeg bare har glemt at få den bundet på. Vi er nu helt tilbage til vognstammen igen. Olsen springer adræt af lokomotivet, løber ind mellem bufferne og tilkobler det til pakvognen, som nu er forreste vogn. Toget er parat til at returnere til København.

Medens vi har været rundt med lokomotivet, er der sket en hel masse på stationen. Lange-Petersen, konduktøren, har været gennem personvognene - den lange III-klasses vogn og den meget, meget fine II-klasses vogn med de blanke spejle og de røde plyds-sæder - for at se, om passagererne skulle have glemt noget. Togfører Rygaard har været henne på kontoret og fået rapporten, om at toget er ankommet, underskrevet af assistenten. Fiskerne har mod betaling af efterkravsbeløbet fået ormekasserne udleveret.

Assistenten har solgt en returbillet til en ældre dame, som skulle til Kastrup. - Mor kommer hen ad perronen, ser lidt på mig og spørger, om jeg har griset mig til. Jeg ser på hænderne og stopper dem i bukselommen. Vi går op i den II-klasses, for vi har jo frirejse, da far jo er ansat ved banen. Jeg får lov til at stå ude på den bageste åbne platform, men jeg skal komme ind, hvis jeg fryser, eller det ryger på mig fra maskinen.

Nu har assistenten over linietelefonen ringet til Store Magleby station og spurgt, om Store Magleby er klar til at modtage toget, hvilket man er. Assistenten kommer frem i døråbningen og spørger Olsen, om toget er klar til afgang. Og Olsen har svaret: Klar til afgang. Assistenten ser ned mod vejen, om der skulle komme flere rejsende, kikker på uret, strækker den venstre arm op efter klokkestrengen til den blankpudsede messingklokke, slår et slag på klokken, rækker den anden ud til siden og råber: Afgang. Togfører Rygaard har sin fløjte parat i munden, og da han har fået afgangssignalet fra assistenten, pifter han et langt stød og derpå et kort stød i fløjten. Lokomotivfører Klerke svarer med dampfløjten, ligeledes et langt og et kort fløjt. Toget kan køre. Det giver et lille ryk i togstammen, først den forkerte vej, men lidt efter går det ind mod Byen, langsomt og under vældige røg- og dampudladninger fra lokomotivet. Farten tiltager ud over stationsterrainet og forbi jernstøberiet. Så er vi ude på det åbne land. Et par køer græsser på Grønvejen. Vi kører ind i udgravningen, der er beplantet med graner på begge sider. Vi krænger i kurven, og jeg kan ikke længere se Dragør jernbanestation, hvor man i et par timers tid vil afvente, at toget igen kommer tilbage.

- - -

Jeg skulle forleden dag til København. Jeg steg på bussen, som holdt på Dragør Stationsplads. Den unge dame, der var chauffør, sad og kiggede i et formiddagsblad. Hun så på uret og sagde: Nå, det er vist tid igen.

- Hun startede motoren og satte i gang.

Ole Kure